

Voortgangsrapportage Provinciale Staten

Project: Programma Natuurpakket Westerschelde

Algemeen			
Periode	februari/maart/april 2021	Datum	20-4-2021
Status	Definitief		

Korte omschrijving van het project	<p>Het programma tot het realiseren van minimaal 600 ha estuariene natuur volgens het Convenant Rijk-Provincie (2005) over de uitvoering van de ontwikkelingsschets 2010.</p> <p>Het Programma Natuurpakket Westerschelde (NPW) omvat volgende projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Hertogin Hedwigepolder (350 ha) b) Uitbreiding Zwin (22 ha) c) Middengebied Waterdunen (121 ha) en Perkpolder (35 ha) d) Buitendijks (5 deelprojecten 130 ha) e) Landbouw-flankerend beleid (subsidie € 8,05 miljoen en grondruilbank € 4,95 miljoen). f) Overige afspraken (grenspark, impuls Hulst, impuls Sluis, Sloe/Tractaatweg, monitoring) 		
Achtergrond			
Relevante besluiten	GS	7 oktober 2005 Voorstel GS invulling Schelde Estuarium. Ingekomen brieven van ministerie EZ/LNV van 26 januari 2013 en 14 november 2016 inzake wijziging convenant. Ingekomen brief van ministerie LNV van 11 januari 2018 inzake goedkeuring van het voorstel tot herijking.	
	PS	Besluit 7 oktober 2005 Voorstel PS invulling Schelde Estuarium Besluit 30 januari 2006 Convenant Rijk en Provincie Natuurpakket Westerschelde	

Betrokkenen			
Bestuurlijk opdrachtgever	mevr. Drs. A. Pijpelink		
Ambtelijk opdrachtgever	dhr. Drs. L.M.L.M. Prevaes		
Programmamanager	dhr. Drs. J.P.P. Hinssen		
Voortgang algemeen	Zie bijlage: Voortgang per project		
Voortgang projectfase	Perc gereed	Begin	Eind
Initiatiefase	100	17-12-2004	30-01-2006
Definitiefase	100	31-01-2006	26-06-2013
Ontwerpfase	100	01-01-2008	31-10-2018
Vorbereidingsfase	97	01-01-2013	31-12-2022
Realisatiefase	18	01-01-2013	31-12-2022
Nazorgfase	5	14-10-2015	31-12-2025

Beheersaspecten	Status	Toelichting	
Geld		Vorige status:	
		<p>Voor de uitvoering van NPW is door het Rijk in totaal € 155,7 miljoen budget beschikbaar gesteld. Op 27 juli 2020 heeft de minister van LNV schriftelijk ingestemd met de meerjarenkostenraming (MJKR) 2020 en het Jaarverslag 2019.</p> <p>Per 1 januari 2021 is op basis van de concept jaarcijfers 2020 van het budget € 117,5 miljoen uitgegeven. Er resteert nog een werkbudget van € 38,2 miljoen voor de resterende uitvoerings- en nazorgperiode 2021-2025. De verwachting is dat dit voldoende is voor de realisatie van het programma.</p> <p>Met betrekking tot de schadeloosstellingsprocedure is op 5 oktober 2020 het op de rechtbank uitspraak gebaseerde resterende deel van de schadeloosstelling en bijkomende kosten uitbetaald aan de voormalige eigenaar van de Hedwigepolder.</p> <p>Er is principaal cassatieberoep bij de Hoge Raad ingesteld tegen het vonnis van de Rechtbank. Het is dus nog mogelijk dat het schadeloosstellingsbedrag wijzigt.</p>	
Organisatie		vorige status:	
		<p>Het NPW is een programma-aanpak die de Provincie uitvoert voor het Rijk op basis van een convenant met het Rijk. Binnen de Provincie Zeeland is een programmastructuur geformeerd die van voldoende omvang en kwaliteit is voor de uitvoering van de NPW-projecten. De feitelijke uitvoering van de NPW-projecten wordt in belangrijke mate met en door externe partners gedaan: het Zwin is uitgevoerd door het Vlaams agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust en het Hedwigeproject wordt door de Vlaamse Waterweg NV uitgevoerd. De projecten Bath en Ossensisse door Rijkswaterstaat (Projectorganisatie Waterveiligheid). Het project Waterdunen voert de Provincie zelf uit.</p>	
Risico's		vorige status:	
		<p>Overeenkomstig de afspraken rond grote projecten worden ieder kwartaal de risicodossiers geactualiseerd op project- en programmaniveau.</p> <p>Voor het Hedwigeproject zijn eind december 2020 de natuuronthefing en -vergunning verlengd tot eind 2024. In de natuurvergunning is tevens de wijziging van het grondverzet in de vorm van de panoramaheuvel meegenomen. Daarnaast heeft de omgevingsvergunning</p>	

		<p>afwijking inpassingsplan ten behoeve van de panoramaheuvel in ontwerp ter inzage gelegen. Er zijn twee zienswijzen ingediend waarop de beantwoording nu wordt voorbereid door de gemeente Hulst. Het is voor de indieners van de zienswijzen mogelijk om beroep in te stellen. Voor de verlenging van de ontgrondingsvergunning is inmiddels een definitieve vergunning binnen.</p> <p>In het Zimmermanproject heeft de zitting in het hoger beroep tegen de watervergunning plaatsgevonden. Er is nog geen uitspraak gedaan. Ook in de procedure over de gedoogplicht is de uitspraak nog niet ontvangen. Parallel hieraan blijft het streven erop gericht om tot minnelijke overeenstemming te komen met de eigenaar van een deel van de gronden die benodigd zijn voor het Zimmermanproject. In maart is een voorstel gedaan voor een schadeloosstelling / vergoeding voor een opstalrecht voor 2 strekdammen en heeft er een overleg plaatsgevonden. Vooral nog lijkt de eigenaar het bedrag dat geboden is, te laag te vinden. Gelet op het provinciale grondbeleid is het niet mogelijk om een andere vergoeding te bieden dan een vergoeding gebaseerd op de getaxeerde waarde van de buitendijkse gronden.</p> <p>Bij het Zwin is er wat erosie aan de dijk geconstateerd. Momenteel wordt onderzocht welke aanvullende maatregelen aan de orde zouden kunnen zijn. Dat zal ook moeten worden afgestemd met het Waterschap.</p> <p>De gevolgen van Covid-19 lijken voornamelijk voor het Natuurpakket Westerschelde beperkt te zijn. Een aantal bijeenkomsten met de streek is niet doorgegaan. Er wordt momenteel een aantal digitale bijeenkomsten voorbereid.</p> <p>Op dit moment is binnen de MJKR voldoende financiële ruimte gereserveerd voor het opvangen van de in de risicodossiers genoemde risico's.</p>
Kwaliteit		vorige status:
		<p>Het beoogde effect van het programma NPW is het ontstaan van minimaal 600 hectare estuariene natuur. Na de inrichting van de geplande hectares in de NPW projecten zal de natuur zich gedurende meerdere jaren ontwikkelen tot de gewenste kwaliteit. De verschillende vormen van inrichting zoals nieuwe buitendijkse natuur, binnendijkse natuur en kwaliteitsverbetering van bestaande natuur leveren een andere natuurkwaliteit op. Zo levert één hectare nieuwe buitendijkse natuur een andere natuurwaarde op dan één hectare binnendijkse natuur. Daarom zijn alle hectares in het programma herijkt op basis van de verwachte natuurwaarde. Met de realisatie van het actuele programma NPW worden 658</p>

		<p>herijkte of gewogen hectare estuariene natuur ingericht. Hierdoor wordt een garantiebuffer gecreëerd om bij een tegenvallende natuurontwikkeling toch het beoogde effect van minimaal 600 hectare te realiseren.</p> <p>Op dit moment is 117 hectare estuariene natuur gerealiseerd, is 524 hectare in uitvoering en 17 hectare in voorbereiding. Een groot deel van de hectares is gekoppeld aan de uitvoering van de werkzaamheden in het Hedwigeproject. De werkzaamheden zijn in oktober 2019 gestart en zijn in volle gang. De nieuwe primaire kering en het krekken- en geulenstelsel zijn al zichtbaar in het landschap. In 2021 wordt de nieuwe primaire kering verder op hoogte gebracht en wordt de nieuwe weg langs de leidingendam afgerond.</p> <p>Sinds februari 2020 vinden de werkzaamheden bij Bath en Ossensisse plaats. Op 7 november 2019 is hiervoor het contract getekend tussen aannemer Van Oord en Rijkswaterstaat. De eerste en tweede fase van de werkzaamheden zijn inmiddels afgerond. De derde en laatste fase is voorzien in de zomer van 2021.</p> <p>Voor de gerealiseerde projecten Perkpolder, Baalhoek en Knuitershoek geldt dat het sedimentatieproces conform verwachting goed op gang gekomen is. De monitoring wordt opgevolgd. Voor het Zwin geldt dat het gebied in februari 2019 in werking is getreden. De eerste rapportage over het Zwin wordt in december 2021 verwacht, waarna er jaarlijks gerapporteerd wordt.</p>	
Informatie		vorige status:	
		Binnen het programma is de informatiestroom zowel ambtelijk als bestuurlijk geborgd door diverse overlegstructuren, zowel intern bij de Provincie als extern met het Ministerie van LNV.	
Tijd		vorige status:	
		De Provincie Zeeland heeft in 2006 de uitvoeringstaak voor het Natuurpakket Westerschelde (NPW) in opdracht van het ministerie van LNV op zich genomen. De looptijd van het programma is vastgesteld tot en met 2022 met een afspraak over de nazorgfase. Binnen die periode zullen de projecten worden uitgevoerd. Het Rijk heeft op 27 juli 2020 schriftelijk ingestemd met de Meerjarenkostenraming (MJKR) 2020. In deze brief bevestigt het ministerie van LNV dat tezamen met de Provincie Zeeland ten behoeve van de MJKR 2021-2022 aanvullende afspraken zullen worden gemaakt over de nazorgfase na afloop van het convenant. Inmiddels zijn deze gesprekken in het najaar van 2020 gestart. Het gaat	

		<p>om de afronding van de buitendijkse projecten en het Hedwigeproject, de financiële afrekening, de vervreemding van de grondportefeuille en de begeleiding van de monitoring maar ook de werkzaamheden en bestedingen in het kader van het Grenspark Groot Saefthinghe welke langer zullen doorlopen. Uiterlijk op 1 oktober 2021 moeten de nadere afspraken hierover gemaakt zijn. Uitgaande van definitieve nadere afspraken in het komend voorjaar, kan de weerslag hiervan opgenomen worden in de MJKR 2021. Daarin is ook de strategie ten aanzien van de grondportefeuille voorzien.</p>
--	--	--

volgens planning

dreigt te overschrijden

planning overschreden

Bijlage: voortgang per project

Inmiddels is 117 hectare nieuwe estuariene natuur opgeleverd. De overige hectares zijn grotendeels in uitvoering. Zimmerman is nog in de voorbereidingsfase.

Hieronder wordt op hoofdlijnen ingegaan op de afzonderlijke projecten.

1. Hedwigeproject

Het werk voor de inrichting van de Hedwigepolder is in juli 2019 gegund aan de Tijdelijke Handelsvereniging Baggerwerken Decloedt-Jan de Nul-Aertssen. Er is een contract tussen de aannemer en De Vlaamse Waterweg gesloten.

Vanaf november 2019 is de aannemer gestart met het klaarmaken van het gebied voor de graafwerkzaamheden en zijn de grondwerken in maart 2020 gestart. Inmiddels is er circa 1 miljoen kuub aan grond verzet. De werken lopen op schema en zoals het er nu uitziet, zijn de werkzaamheden in de loop van 2023 afgerond conform planning.

De ontwerp omgevingsvergunning afwijking inpassingsplan is op 7 januari 2021 ter inzage gelegd (inclusief Panoramaheuveld). Er zijn daarop twee zienswijzen ingediend, de beantwoording wordt in samenspraak met gemeente Hulst voorbereid. De natuuronthefing en -vergunning zijn verlengd, in de natuurvergunning is tevens de panoramaheuveld opgenomen. De verlenging van de ontgrondingsvergunning (binnendijks) is nu ook definitief verleend.

Met de Schelderadarketen vinden de nadere gesprekken plaats om te bepalen of een nieuw te bouwen radarinstallatie kan worden geïntegreerd in de uitkijktoren die gepland staat op de Panoramaheuveld met het oog op mogelijk te behalen efficiencywinst. Van belang is of de daadwerkelijke integratie past binnen de planning van de realisatie. Er wordt nu gezamenlijk verkend of de ontwerpen te integreren zijn. Als inderdaad besloten wordt tot het integreren van de radartoren met installatie dient een samenwerkingsovereenkomst opgesteld te worden met de Schelderadarketen.

Ten aanzien van het selectieproces van de toekomstig beheerder van de Hedwigepolder is te melden dat de gesprekken gestart zijn met de beoogd beheerder Stichting Het Zeeuwse Landschap (HZL). Zoals eerder vermeld is uit de selectieprocedure HZL naar voren is gekomen als enige kandidaat is overgebleven als beoogd beheerder.

Voor de realisatie van het veldstation heeft het bouwteam (aannemer, architect en constructeur, HZL en PZ) een definitief ontwerp gemaakt. Zodra er groen licht is vanuit de vergunningenprocedures kan de bouw starten. De natuurvergunning is verleend, het ontwerp van de watervergunning is gereed voor de terinzagelegging. De omgevingsvergunning heeft in ontwerp ter inzage gelegen. Er is één zienswijze ingediend. Samen met de gemeente Hulst wordt de beantwoording voorbereid.

Start van de daadwerkelijke bouw staat gepland na het broedseizoen van 2021. In de overeenkomst met de beoogd beheerder zal ook het overdracht van het veldstation worden opgenomen.

Schadeloosstelling

De rechtbank Zeeland-West-Brabant heeft op 15 april 2020 vonnis gewezen inzake de aan partijen toekomende schadeloosstelling. De hoogte van de schadeloosstelling is zo goed als gelijk aan het definitieve deskundigenrapport van de rechtbank. Op 5 oktober 2020 is het resterende deel van de schadeloosstelling inclusief bijkomende kosten betaald.

De Cloedt heeft principaal cassatieberoep ingesteld. Op basis van een advies van de landsadvocaat heeft, in overleg met LNV, de Staat incidenteel cassatieberoep ingesteld. Het mondelinge pleidooi voor de Hoge Raad heeft plaatsgevonden op 6 november 2020. Op 15

januari 2021 heeft de Advocaat-Generaal aangekondigd dat de conclusie op 25 juni as. verwacht mag worden.

Het zal vervolgens nog ongeveer 4 à 5 maanden duren voor dat de Hoge Raad arrest wijst.

2. Uitbreiding Zwin

Met de oplevering van de uitbreiding van het Zwin eind april 2019 is er 12 hectare estuariene natuur voor Nederland bijgekomen. Daarnaast is er 10 hectare kwaliteitsverbetering gerealiseerd bij het Zwin.

In het kader van de nazorg zijn o.a. de mogelijkheden van een rolstoelpad ter hoogte van het vlonderpad onderzocht. Daaruit is naar voren gekomen dat dit onwenselijk is in verband met de verkeersveiligheid. Daarnaast worden de afspraken met het waterschap ten aanzien van het beheer van de dijk vastgelegd. Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar de erosie van de dijk. De eerste resultaten wijzen er op dat aanvullende maatregelen getroffen moeten worden. Dit zal met het Waterschap besproken worden. In het tweede kwartaal is hier meer duidelijkheid over. Ook de monitoring zal worden opgevolgd. In verband met de stijging van het zoet/zout grensvlak van het grondwater, wordt momenteel bekeken wat hiervan de consequenties zijn en wat mogelijke oplossingsrichtingen zijn. In het tweede kwartaal is hier meer duidelijkheid over.

3. Middengebied.

Met de oplevering van het project Perkpolder in juni 2015 is 35 hectare estuariene natuur gereedgekomen. Begin juni 2017 zijn de werkzaamheden aan de strekdammen bij Knuitershoek en Baalhoek (respectievelijk 27 en 33 hectare) afgerond.

Het project Waterdunen omvat de doelen “verbetering en verhoging van de kustveiligheid met innovatie van het toeristisch product” en “de versterking van natuur en landschap”. Binnen het project Waterdunen wordt 173 hectare nieuwe estuariene natuur gerealiseerd die voor 121 hectare meetelt in de opgave van het NPW. Sinds september 2019 stroomt er water in en uit Waterdunen. Tijdens de monitoringsperiode is geconcludeerd dat extra onderzoek nodig is om de getijdenduiker te laten voldoen aan de waterveiligheidseisen, zonder daarbij afbreuk te doen aan de doelstellingen van Waterdunen op het gebied van natuur en recreatie. Royal Haskoning DHV heeft dit onderzoek uitgevoerd en heeft een oplossing gepresenteerd waar bestuurlijke afspraken over zijn gemaakt om de komende periode de getijdenduiker aan te passen.

Voor de buitendijkse projecten bij Bath en Ossensisse zijn de benodigde vergunningen verleend. Voor de realisatie van deze projecten is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Rijkswaterstaat. De start van de uitvoering was in het voorjaar van 2020 en de uitvoering zal circa twee jaar duren.

De eerste en tweede fase van Bath en Ossensisse zijn afgerond. De laatste fase is voorzien in de zomer van 2021.

Het project Zimmerman zit nog in de voorbereidingsfase, vanwege buitendijks eigendom in de Westerschelde. Met de betreffende eigenaar is (nog) geen overeenstemming bereikt voor het realiseren van twee strekdammen op zijn buitendijks grondgebied. In het Zimmermanproject heeft de zitting in het hoger beroep tegen de watervergunning plaatsgevonden. Er is nog geen uitspraak gedaan. Ook in de procedure over de gedoogplicht is de uitspraak nog niet ontvangen. Parallel hieraan blijft het streven erop gericht om tot minnelijke overeenstemming te komen met de eigenaar van een deel van de gronden die benodigd zijn voor het Zimmermanproject. In maart 2021 is een voorstel gedaan voor een

schadeloosstelling / vergoeding voor een opstalrecht voor 2 strekdammen en heeft er een overleg plaatsgevonden. Vooral nog lijkt de eigenaar het bedrag dat geboden is, te laag te vinden. Gelet op het provinciale grondbeleid is het niet mogelijk om een andere vergoeding te bieden dan een vergoeding gebaseerd op de getaxeerde waarde van de buitendijkse gronden.

Aan de aannemer die bezig is met de projecten Bath en Ossenis is gevraagd om een prijsaanbieding te doen voor het Zimmermanproject. Deze prijsopgave wordt thans bestudeerd. Uiterlijk 15 april moet aan de POW bericht worden of dit project in het kader van de VOV werken meegenomen kan worden.

Op de zeedijk ter hoogte van het buitendijks project Zimmerman is na de zomervakantie 2020 gestart met de aanleg van een informatiepunt. De benodigde vergunningen hiervoor zijn aangevraagd en verkregen. Eind oktober 2020 is het informatiepunt Westerschelde, ter hoogte van het Zimmermanproject, opgeleverd en vervolgens overgedragen aan de gemeente Reimerswaal. Het informatiepunt wordt goed bezocht door wandelaars en fietsers.

Tot slot wordt op dit moment in overleg met Staatsbosbeheer gekeken naar de mogelijkheid van een pilot schorverjonging bij het Schor van Waarde. Het streven is om medio 2021 het besluit over het al dan niet uitvoeren van deze pilot voor te leggen aan GS.

4. Nevenopgaven

Het NPW heeft enkele belangrijke maatschappelijke effecten in de vorm van regionale impuls voor de gemeenten Hulst en Sluis, de ontwikkeling van het Grenspark Groot Saeftinghe en de inzet van Landbouw Flankerend Beleid waarbij de inzet gericht is op volhoudbare landbouw.

4.1. Grenspark Groot Saeftinghe

Er is een Gebiedsagenda opgeleverd voor het Grenspark. Besluitvorming over deze gebiedsagenda en een bijdrage van de provincie vanuit het NPW budget in de uitvoeringsagenda is door GS op 26 maart 2019 besloten.

Met de partners van het Interreg-project GGS is in concept een samenwerkingsverbandovereenkomst opgesteld om de horizontale beweging in de grensregio voort te zetten. De beweging en toekomstperspectief die in het grenspark met de streekholders is opgebouwd wordt met de partners voort gezet om ook de provinciale natuur-, landbouw- en toeristische opgave actief te verbinden met de gebiedsagenda. Planning is om de samenwerkingsovereenkomst in mei 2021 te ondertekenen. Twee projecten binnen de Regiodeal "Zeeuwen zelf aan Zet", vallen binnen het grenspark en zijn in december 2020 beschikt. De projecten Versterk de Scheldekust en Vernieuwing Landbouw worden nu opgepakt om invulling te kunnen geven aan respectievelijk een kwalitatieve recreatieve ontwikkelings-as langs de Schelde en het verkennen van de invulling van volhoudbare en natuurinclusieve landbouw in het grenspark.

De opdracht voor de uitwerking van de branding- en marketingstrategie heeft eerder een logo en een huisstijl opgeleverd en in december 2020 is samen met de streekholders een beeldmerk voor een streekmerk ontwikkeld. Tijdens een digitale talkshow is deze onthuld. De volgende stap is het bouwen van een platform met alle informatie over het grenspark voor de bezoekers en de streekholders. Ook wordt met de streekholders vorm gegeven aan het verder invullen van het streekmerk. Voor het hanteren van de huisstijl en het gebruik van het huisstijlhandboek worden op termijn trainingen georganiseerd.

Op het digitale platform van het Grenspark staat steeds de actuele stand van zaken. Zie voor info: www.grenspark-groot-saeftinghe.eu.

4.2. Regionale Impuls gemeente Hulst en gemeente Sluis

Gerealiseerde projecten van de gemeente Hulst zijn onder andere:

- herinrichting Frans van Waesberghestraat in Hulst
- herinrichting Hof te Zandeplein in Kloosterzande
- versterk de Vesting
- aanleg recreatief fietspad historische spoorbaan

Nog in uitvoering zijn de projecten in de gemeente Hulst:

- een uitkijktoren op de grens (Bos van Clinge)
- promotie en Branding Hulst inclusief Scheldekust.

Voor de Scheldekust wordt nauw samengewerkt met het Grenspark. Met de bewoners van de nabijgelegen gehuchten/dorpen is een attractieve route uitgewerkt, wat ook een ontwikkelingsroute vormt binnen het ruimtelijk concept van het Grenspark. Het plan is 18 september 2020 bestuurlijk gepresenteerd aan de gemeente Hulst, Waterschap en Provincie Zeeland.

Voor de gemeente Sluis richten de projecten zich op de kern Retranchement. Het betreft drie projecten waarvoor inmiddels geld vanuit het NPW-budget is toegekend. Het gaat hierbij om de volgende onderdelen:

- verplaatsing van het dorps huis naar de kerk en een aanbouw
- aankleding openbaar gebied (meer zichtbaar maken van de historie van Retranchement)
- parkeerruimte aan de rand van de kern

Alle drie de onderdelen zijn in het laatste stadium van de uitvoering en de verwachting is dat de uitvoering in 2021 zal worden afgerond.

4.3. Samenwerking in de Zwinstreek

Net als bij Grenspark Groot Saeftinge heeft de grensoverschrijdende Zwinstreek ook behoefte aan een identiteitsgerichte gebiedsaanpak. De eerste stappen voor de samenwerking zijn inmiddels gezet op het vlak van gebiedspromotie en gebiedsinrichting. Tegelijkertijd wordt het proces van samenwerking gestructureerd. De verwachting is dat na de zomer een concreet plan op tafel ligt.

4.4. Landbouwflankerend beleid

Een van de nevenopgaven binnen NPW is het Landbouwflankerend Beleid. Hiervoor is een bedrag geraamd van € 13 miljoen. Hiervan is € 8,05 miljoen gereserveerd voor subsidiebijdragen en € 4,95 miljoen voor de Grondbank Zeeland in combinatie met kavelruil.

Via de Grondbank Zeeland wordt ruilgrond ingezet in combinatie met het instrument kavelruil om een bijdrage te leveren in het verbeteren van de agrarische structuur. Dit vindt plaats in heel Zeeland, maar de focus ligt vooral in Oost Zeeuws-Vlaanderen. De beschikbare voorraad ruilgrond (330 hectare per 22 maart 2021) ligt ook grotendeels in Oost Zeeuws-Vlaanderen. Uiterlijk 2025 dient de grondvoorraad te zijn vervreemd.

5. Monitoring

Nu een aantal projecten is afgerond en een aantal projecten in 2021 zal worden uitgevoerd zal de monitoring een belangrijke plaats gaan innemen. Immers, het is van belang om op te volgen, hoe de natuur zich binnen de projecten gaat ontwikkelen. De projecten Perkpolder, Baalhoek en Knuitershoek worden allen opgevolgd door het Centre of Expertise Delta Technology. De voorlopige resultaten wijzen uit dat de verwachte sedimentatie plaatsvindt.

Nederland heeft op 8 april 2014 aan de Europese Commissie toegezegd een onafhankelijke commissie voor de monitoring op het gebied van ecologie, morfologie en waterbeheer van

de 600 ha natuurherstel Westerschelde in te stellen. Begin 2018 heeft LNV besloten dat de commissie de minister van LNV van advies zal voorzien.

Uitgangspunt was dat de monitoringscommissie haar activiteiten in 2021 zou starten tenzij op dat moment nog onvoldoende monitoringsgegevens beschikbaar zijn. Dit is het geval, nu een gedeelte van de projecten nog in uitvoering is. Met LNV is daarom besproken dat de commissie in 2023 van start zal gaan. De commissie zal bestaan uit drie onafhankelijke (Nederlandse) deskundigen op het gebied van ecologie, morfologie en waterbeheer.

Voor het Hedwigeproject is een monitoringsplan opgesteld in het kader van de vergunning Natuurbeschermingswet 1998. Dit is inmiddels goedgekeurd door het Ministerie van LNV. Er wordt op dit moment gemonitord op zoet-zout (T-0). Voor overige aspecten geldt dat monitoring pas mogelijk is na inrichting van de Hedwigepolder. Er is door NIOZ en de Universiteit van Antwerpen december 2018 een vegetatiemodel opgeleverd dat de komende jaren zal worden opgevolgd en gevuld zal worden met monitoringsgegevens.

Door Arcadis wordt jaarlijks een rapportage opgesteld waarin een evaluatie van de NPW projecten is opgenomen op basis van de monitoringsrapportages per project. Nu de projecten deels nog in voorbereiding en uitvoering zijn, kan er nog geen totaalbeeld gegeven worden. Voor zover er al wel iets gezegd kan worden over de bijdrage van de projecten aan de staat van instandhouding van de Westerschelde, worden de effecten in de rapportage over het jaar 2019, positief gewaardeerd. Er wordt thans door Arcadis een rapportage opgesteld over 2020.